

نگاه حکمت‌آمیز امام(رحمه الله علیه) به مسائل و تحولات، برگرفته از فلسفه سیاسی ایشان و برخاسته از اطمینانی عمیق به مستحاضای الهی بود. مقاومت عقلائی امام خمینی(رحمه الله علیه) با هم‌راهی ملت بزرگ ایران در برابر رژیم آمریکا ریشه در همین مکتب مترقی و نجات‌بخش داشت و اگر چنین نبود، استکبار بدون هیچ مانعی به چپاول ایران ادامه می‌داد و کار استعمارگرانه خود را دنبال می‌کرد.

صبح ششم آبان ۱۳۶۲ که دکتر علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه، معاونان، سفرا و کارداران جمهوری اسلامی ایران در قاره اروپا و آمریکا در حسینه جمران حضور پیدا کردند و به سخنان حضرت امام خمینی(رحمه الله علیه) گوش سپردند، ایشان جلوه‌ای دیگر از مقاومت و حفظ منافع کشور در برابر زیاده خواهی آمریکا را آشکار ساختند و مسیر سیاست خارجی ایران را ترسیم کردند.

آن قدرتی که شما را به استقلال و آزادی رساند قدرت خدای تعالی بود
حضرت امام(رحمه الله علیه) در این دیدار ضمن تأکید بر توجه به قدرت الهی که از انقلاب پشتیبانی می‌کند، به استنادگی برای دفاع تا همیشه تصریح کردند و با اشاره به تبلیغات دشمن، خاطرنشان کردند: «و شما ایمن نکته را توجه داشته باشید که آن قدرتی که شما را به استقلال و آزادی رساند، قدرت خدای تعالی بود، و تا وقتی که این عنایات الهی محفوظ باشد، هیچ قدرتی نمی‌تواند کاری بکند. همان طور که در این جنگی که علیه ما به راه انداخته و از همه جا به دشمن ما کمک می‌کنند، مع ذلک همه ملت ما و جوانان ما و تمام کشور

ما ایستاداند، و ما برای دفاع تا آخر ایستاده‌ایم، و دامنهٔ تبلیغات هم علیه ما می‌دانید از کجا تا کجاست. آن وقتی که فرانسه آن هواپیماها را به عراق فرستاد، چقدر تبلیغ کردند که کار تمام شد و صدام خاک را با خاک یکسان می‌کند. آن مسئله تمام شد، حال مسئلهٔ دیگری شروع کرده‌اند که؛ هلیکوپترها و هواپیماهای تازه‌ای آمده و همه جا را می‌زنند، و فاصلهٔ بین خاک عراق تا خاک سیصد کیلومتر است و اینها پانصد کیلومتر را می‌زنند ما می‌دانیم، اگر صدام یک روز هم قدرت این را داشته باشد که ایران و منافع ایران را

آمریکا را مشروط دانستند و بیان داشتند: «در عین حال، رادپوها مرتب می‌گویند که آنها می‌توانند همه جا را برزند. اینها می‌خواهند یک هیاهو راه بیندازند تا با آمریکا روابط داشته باشیم و ما دست از صدام برداریم، و ما تا آخر ایستاده‌ایم و با آمریکا روابط ایجاد نخواهیم کرد، مگر این که آدم بشود و از ظلم کردن دست بردارد و از آن طرف دنیا نباید در لبنان، و نخواهد دستش را به طرف خلیج‌فارس دراز کند. مادامی که آمریکا این طور است و افریقای جنوبی این طور عمل می‌کند و اسرائیل هست، ما با

رابطه با آمریکا را مشروط به تغییر سیاست زیاده‌خواهی و دست‌درازی آمریکا اعلام می‌کنند و سپس با اشاره به اینکه اسرائیل آدم شدنی نیست، به بیان حقیقت حفظ انقلاب با شرط نصرت الهی می‌پردازند؛ «اسرائیل آدم شدنی نیست. مع‌ذلک می‌پنید شیاطین، با این که ما از بیست سال قبل و در زمان شاه فریاد زدیم، و دعوت را به ادراک خطر اسرائیل لدعوت کردیم، می‌گویند: ایران با اسرائیل و آمریکا رابطه داردا ما باید فکر کنیم که یک کشوری هستیم که می‌خواهیم خودمان زندگی کنیم و نمی‌خواهیم دیگران در کار ما دخالت داشته باشند. و مادامی که روابط ما با خدای تبارک و تعالی محکم است، کسی نمی‌تواند به ما آسیب

به هم بزند، این کار را می‌کند، و اگر نمی‌زند نمی‌تواند.»

ایشان در ادامه رابطه با

آنها نمی‌توانیم زندگی کنیم».

اسرائیل آدم‌شدنی نیست

امام خمینی(رحمه الله علیه)

انقلاب و مرکزیت مساجد، امنیت را برقرار و با ضدانقلاب مقابله کرد. در دوران دفاع مقدس، بسیجیان در خط مقدم جبهه‌ها ایستادند و با جان‌فشانی خود، استقلال و تمامیت ارضی کشور را حفظ کردند.

بسیج؛ ابرگفتمان انقلاب

و منش‌هایی می‌دانند که می‌توانند تضمین‌کننده حرکت مستقیم و پایدار اسلامی ملت باشد. از منظر طراح و بنیانگذار شجره طیبه بسیج، یعنی امام خمینی(رضوان‌الله‌علیه) نیز بسیج تنها محدود به یک نهاد تشکیلاتی نیست، بلکه هویتی فراگیر دارد که همه پابرهنگان و مظلومان جهان

مبانی تفکر

و فرهنگ بسیجی

تفکر و فرهنگ بسیجی فراتر از یک ساختار سازمانی، نوعی رویکرد معرفتی و هویتی است که

از ذخایر عمیق معنوی اسلام ناب محمدی(ص) برخاسته است.این فرهنگ بر پایه‌های محکمی چون ولایت‌باوری، ایثار و مقاومت، آگاهی و بصیرت، پیش‌برندگی، مردمی بودن، امیدآفرینی و تکلیف‌گرایی استوار است. رهبر معظم انقلاب، فرهنگ بسیجی را فرهنگ معنویت، شجاعت، غیرت، استقلال و آزادی تعریف کرده و آن را مجموعه‌ای از معرفت‌ها

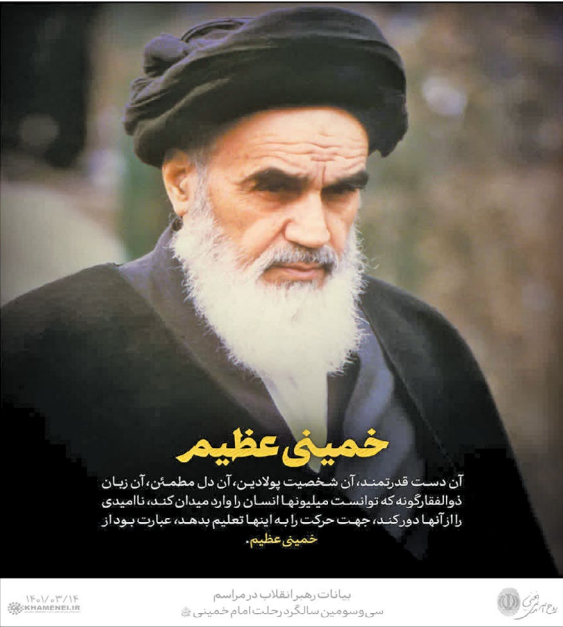
را در برمی‌گیرد. این‌نگاه گسترده، بسیج را به پدیده‌ای پویا و پرتوان تبدیل کرده و الگویی برای حرکت‌های مقاومت در منطقه فراهم آورده است.

کارنامه در خشان بسیج

در گام اول انقلاب
بسیج از همان روزهای آغازین انقلاب اسلامی، در تمام صحنه‌های حساس حضور داشته است. در دوران استقار نظام، با تشکیل کمیته‌های

پس از جنگ، بسیج در قامت سربازان سازندگی ظاهر شد و خدمات عمرانی و زیربنایی گسترده‌ای به کشور ارائه داد. در دهه‌های بعد نیز این نهاد در مواجهه با فتنه‌های داخلی، تهدیدات نرم، پدیده تروریسم تکفیری در منطقه و بحران کرونا نقش‌آفرین بود. این تجربه‌ها نشان می‌دهد که توانایی‌ها و مأموریت‌های بسیج به‌فراخور زمان و مقتضات روز بازسازی شده و این نهاد

مقابله با ظلم و اقامه حق می‌شمارد. ۱-تصرف چندبعدی از امنیت امنیت فقط به بقا، بازدارندگی و منافع مادی محدود نبوده و شامل امنیت هویتی، معنوی و استقلال فرهنگی نیز می‌شود که هم‌سنگ امنیت سرزمینی تلقی می‌گردد. ۲- مقاومت در برابر سلطه و ظلم و پایداری در برابر فشارهای خارجی و عدم تسلیم در برابر قدرت‌های جهانی. درواقع بسیج به عدم پذیرش ذلت قاعده‌ای اساسی در واقع گرای الهی است. ۳-ملی‌گرایی و فراملی‌گرایی دینی نیست؛ «امت اسلامی» نیز یک واقعیت تاریخی-معنوی و میدان تعهد سیاسی محسوب می‌شود. از این رو حمایت از جنبش‌های

آن‌دست فارغند، آن‌شاهیت پولادین، آن دل مصلحت‌ان‌ زبان بود، آن‌گونه که توانست ما را بر این آستان و این می‌دان کند، و این‌همه را از آنها دور کند، جهت حرکت را به این‌ها عظیم بدهد، عارت بودار خمینی عظیم.

انقلاب که عده‌ای به ایشان گفتند نهضت را ادامه ندهید اما امام خمینی(رحمه الله علیه) ذره‌ای عقب‌نشینی نکردند و چه پس از پیروزی انقلاب و حوادث پس از آن به ویژه جنگ تحمیلی که شرارت دشمن نتوانست ایشان را از راه حقی که می‌رود، بازدارد و مقاومت و مدیریت ایشان دشمن را به شکست کشاند.

ریشه‌های عمیق

استقلال ملی ایران

مقاومت امام(رحمه الله علیه) و مشروط کردن رابطه با آمریکا، فلسفه سیاسی ایشان و احساس مسئولیتی را که

نمی‌رود. امام‌عظیم‌الشأن(رحمه الله علیه) دارای چنین ویژگی‌ها و ریشه‌های عمیقی بودند که در زمان اوج قدرت سیاسی و نظامی ایران علناً فرمودند: «آمریکا

هیچ غلطی نمی‌تواند بکند». **رابطه با آمریکا: ابزاری برای گشودن باب زور گویی این رژیم**
امام امت باور داشتند که رابطه با آمریکا ابزاری برای این رژیم تروریست است تا آمریکا را دولتی مستکبر، ظالم و متجاوز می‌دانستند و رابطه با آن را مردود.

در همین زمینه یادآور

در تاریخ ۲۸ آبان ۱۳۶۷ که رئیس‌جمهور پیشین آمریکا در آن با لحنی فربکارانه القا کرده بود، جمهوری اسلامی ایران علاقه به مذاکره و رابطه با آمریکا دارد اما گروگان‌های آمریکایی در لبنان مانع هستند، تأکید کردند: «همان‌گونه که بارها گفتند، رابطه ایران و آمریکا، رابطه گرگ و میش است و بین این دو آشتی نیست.»

نگاه جامع و حکیمانه امام

لزوم ایجاد رابطه با دولت‌ها و ملت‌ها
نگاه امام جامع و حکیمانه بود، از این‌رو، در همین سخنرانی علاوه‌بر اینکه رابطه با آمریکا را

و شیطنت دشمن را خنثی می‌کنند. ایشان خاطرنشان کردند: «و الان از قراری که من شنیدم شیطنت دیگری می‌کنند و «و الان از قراری که ما می‌رویم به سراغ ملت‌ها و با دولت‌ها هیچ کاری نداریم، که این هم نقشی‌ای است که اخیراً تقویت می‌شود. ابرقدرت‌ها و آمریکا خیال می‌کردند که ایران به واسطه انقلابی که کرده است و می‌خواهد استقلال و آزادی را که یک مسئله تازه و بر خلاف رویه همه حکومت‌هاست به دست بیاورد، به ناچار منزوی خواهد شد، وقتی که منزوی شد زندگی نمی‌تواند بکند، که دیدند نشد

و ایران روابطش با خارجی‌ها زبادت گردید. حالا به این مطلب افتادند که؛ ما چکار داریم به دولت‌ها، اینها همه ظالم و کذا هستند و ما باید با ملت‌ها روابط داشته باشیم، که این هم نقشه تازه و مسئله بسیار خطرناک و شیطنت دقیقی است، ما باید همان‌گونه که در زمان صدر اسلام، پیامبر سفیر به این طرف و آن طرف می‌فرستاد که روابط درست کند عمل کنیم، و نمی‌توانیم بنشینیم و بگوییم که با دولت‌ها چکار داریم. این بر خلاف عقل و بر خلاف شرع است، و ما باید همه با همه رابطه داشته باشیم.»

دشمن توانایی ایجاد اختلال در دستگاه محاسباتی امام(رحمه الله علیه) را نداشت. ایشان عقلایت و درایتی عمیق داشتند و فضا سازی دشمن دستگاه عقلائی و محاسباتی ایشان را به هم نمی‌ریخت. امام خمینی(رحمه الله علیه) انقلاب دشمن را سربلندی ملت ایران را انتخاب کرده بودند و موانع نمی‌توانست ایشان را

می‌شویم، پس از افشای نامه شیطنت‌آمیز جیمی کارتر به امام خمینی(رحمه الله علیه)

در شرایط اعلام می‌کنند، بر ایجاد رابطه با دولت‌ها و ملت‌ها تأکید دارند و بسیار تیزبینانه، نقشه

«همه با هم برای ایران»، تبیین نقش عوامل پیروزی و ضرورت تقویت آن‌ها از جمله این اقدامات است.

پیشگامی

در حوزه‌های اجتماعی

بسیج باید با تکیه بر نقاط مشترک وحدت و ملی و تأکید دفاع مقدس، همگام با مردم

رسالت‌های انقلابی خود در این حوزه نیز میدان‌داری کند. مهم‌ترین اقدامات مورد نیاز عبارتند از:

گفتمان‌سازی وحدت‌بخش

بسیج باید با تکیه بر نقاط مشترک وحدت و ملی و تأکید دفاع مقدس، همگام با مردم

قدرتمندی نوده‌های آن را در بهترین نموده‌های آن، انصارالله یمن و حشادالشعبی عراق می‌توان مشاهده کرد. این جنبش‌ها با الگوبری از تفکر و فرهنگ بسیجی شکل گرفتند و امروزه بازوان قدرت منطقه‌ای

توانسته است در عرصه‌های مختلف سخت، نیمه‌سخت و نرم به پیش‌روندگی انقلاب کمک کند.

مهم‌ترین نقش‌های بسیج

در تقویت قدرت ملی

ایجاد بازدارندگی همه‌جانبه تفکر و فرهنگ بسیجی

قدرتمندی نوده‌های آن را در بهترین نموده‌های آن، انصارالله یمن و حشادالشعبی عراق می‌توان مشاهده کرد. این جنبش‌ها با الگوبری از تفکر و فرهنگ بسیجی شکل گرفتند و امروزه بازوان قدرت منطقه‌ای

توانسته است در عرصه‌های مختلف سخت، نیمه‌سخت و نرم به پیش‌روندگی انقلاب کمک کند.

مهم‌ترین نقش‌های بسیج

در تقویت قدرت ملی

ایجاد بازدارندگی همه‌جانبه تفکر و فرهنگ بسیجی

بسیج؛ ابرگفتمان انقلاب اسلامی

مبارزه با فساد و پاسداری از استقلال
بسیج در کنار قوه قضائیه به دولت و نهادهای دولتی، از هرگونه موضع‌گیری تقابلی یا نگاه صفر و صدی پرهیز کند و با توجه به شرایط خلیط خارجی و فشارهای داخلی و خارجی، سطح توقعات از دولت را تعدیل نماید و در جهت تقویت کارآمدی دولت که خود ضامن ماندگاری انقلاب اسلامی است، تلاش کند.

و برای حل مسائل اجتماعی مانند تورم، بیکاری و مشکلات ازدواج جوانان پیشگام و گفتمان‌ساز باشد. همچنین رسیدگی به اقصشار محروم و تمرین تاب‌آوری در همه زمینه‌ها از ضروریات است.

ارسال پیام قدرت به دشمن

بسیج باید با اتخاذ مواضع مستحکم در برابر دشمنان، امید و احساس قدرت را در فضای اجتماعی زنده نگه دارد، به‌گونه‌ای که افکار عمومی

ایرانیان» به گفتمان‌سازی وحدت‌بخش بپردازد. در این راستا، تأکید بر عظمت ملت ایران، اصالت هویت و تاریخ، ظلم‌ستیزی و عدالت‌طلبی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

تقویت تاب‌آوری ملی

با توجه به نقش تعیین‌کننده انسجام ملی در شکست تهاجم دشمن در جنگ اخیر، بسیج باید با هوشیاری محوریت تفکریم وحدت و انسجام ملی را بر عهده گیرد. تأکید بر گزاره

اثبات کرده که در شرایط کمبود امکانات نیز می‌توان به محیط ملی خود، به تأمین امنیت ایران در ابعاد مختلف کمک می‌کنند.

خلق سرمایه اجتماعی

اقدامات اجتماعی

بسیج در عرصه‌هایی چون محرومیت‌زدایی، کمک‌های مؤمنانه، مقابله با کرونا و رسیدگی به حوادث غیرمترقبه، نظام را با مردم پیوند داده و در

بسیج وجه الگویی

قدرت فقط در توان نظامی یا اقتصادی نیست. ایمان، مشروعیت، پشتیبانی مردمی و مقاومت نیز از اجزای قدرت محسوب می‌شوند و می‌توانند معادلات بین‌المللی را تغییر دهند.

۱۰- رسالت تمدنی و عدالت جهانی هدف نهائی سیاست خارجی فقط بقا نیست. این سیاست به دنبال تحقق عدالت جهانی در پرتو توحید و ایفای نقشی تمدنی در جهان است.

«واقع‌گرایسی الهی» یک چارچوب مفهومی است که از مکتب شیعه برآمده و تلاش می‌کند اصول الهی را در ساختار قدرت و نظام بین‌الملل وارد کند. این نظریه نوعی واقع‌گرایی متفاوت از الگوی غربی ارائه می‌دهد؛ نوعی واقع‌گرایی که قدرت را در بستر اصول الهی، ایمان، عدالت و هویت تاریخی تفسیر می‌کند.

صفحه ۸

چهارشنبه ۵ آذر ۱۴۰۴

۵ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷ – شماره ۲۴۰۱۴

از حرکت در این راه منصرف کند.

ایشان در این دیدار همچنین بیان داشتند: «ما این که با هیچ دولتی نباید رابطه داشته باشیم، هیچ عقل و هیچ انسانی آن را نمی‌پذیرد، چون معنایش شکست خوردن و فنا و مدفون شدن است تا آخر. و ما باید با ملت‌ها و دولت‌ها رابطه پیدا کنیم؛ آنها را که می‌توانیم ارشاد کنیم، با همین روابط ارشاد کنیم، و از آنها بپای می‌توانیم ارشاد کنیم، سبلی نمی‌توانیم بنا بر این، من به شما سفلاش می‌کنم که در هر جا و در هر کشوری که هستید رابطه‌تان را محکم کنید و رفت و آمد داشته باشید.»

تداوم راه امام

ضامن سعادت ایران

امام خمینی(رحمه‌الله علیه) مرزهای عزت را ترسیم و دیپلماسی هوشمندانه را به طرز جامع تبیین کردند. همین حکمت، عقلایت، معنویت و جامعیت امام (رحمه‌الله علیه) بود که انقلاب اسلامی به صورت یک حقیقت استوار و غیرقابل انکار در ذهنیت سیاسی عالم قرار گرفت. مکتب امام خامنه‌ای، امروز تداوم مکتب امام(رحمه الله علیه) است. دولت می‌بایست اعتماد به آمریکا و توجه به رهنمودهای حکیمانه امامین انقلاب، پیام ضعف به دشمن ندهد و ظرفیت‌های ملی را در کنار گسترش دیپلماسی و تجارت خارجی با جهان فراغرب و پویا و فعال سازد. تداوم راه امام(رحمه‌الله علیه) با درایت و مدیریت حکیمانه رهبر فرزانه انقلاب ضامن سعادت مردم است و ملت ایران به این رشد رسیده است.

شرایطی توجه به ظرفیت‌های گروگفشی آن برای عبور از چالش‌ها مورد توجه قرار گیرد. در برهه کنونی که نظام با جنگ ترکیبی مواجه است، بسیج قادر است تا در همراهی با دولت و سایر دستگاه‌ها، با تقویت مؤلفه‌های قدرت و به‌ویژه تقویت انسجام و تاب‌آوری ملی، خنثی‌کننده تهدیدهای دشمنان باشد.

آنچه موفقیت بسیج را تضمین می‌کند، تجربیات ارزشمند آن در حل چالش‌های مختلف و احساس تعهد و تکلیف عمیق نسبت به حفاظت از انقلاب و نظام اسلامی است. بسیج باید در همراهی با دولت بکوشد تا همچون زمان دفاع مقدس، به حفظ انسجام درونی و تقویت مقاومت مردم در مقابل توطئه‌های دشمنان بپردازد. البته باید توجه داشت که رویکرد بسیج در قبال دولت باید حمایتی- مطالبه‌گرانه باشد؛ یعنی ضمن کمک به دولت و وجه دادن آن به ظرفیت‌های داخلی، از هرگونه موضع‌گیری تقابلی یا نگاه صفر و صدی پرهیز کند و با توجه به شرایط خلیط خارجی و فشارهای داخلی و خارجی، سطح توقعات از دولت را تعدیل نماید و در جهت تقویت کارآمدی دولت که خود ضامن ماندگاری انقلاب اسلامی است، تلاش کند.

جدول مقایسه واقع گرایی الهی و واقع گرایی کلاسیک

موضوع	واقع گرایی کلاسیک (غربی)	واقع گرایی الهی (مکتب شیعه)
ماهیت سیاست	سیاست عرصه قدرت، رقابت و بقااست	سیاست عرصه اجرای مسئولیت الهی و تحقق عدالت است
منبع و انگیزه عملکرد حکومت	منافع ملی و امنیت مادی	ارزش‌های الهی، عدالت، دفاع از مظلومان + منافع ملی
جایگاه دین و اخلاق	دین ابزار قدرت است؛ اخلاق نقش مستقلی ندارد	دین و اخلاق جزء ماهیت سیاست هستند و جهت‌دهنده اهداف
هدف قدرت	قدرت، غایت سیاست است	قدرت، وسیله‌ای برای اقامه حق و عدالت است
اخلاق در سیاست خارجی	فاقد نقش مستقل؛ تابع منصحت مادی	بخشی از ماهیت تصمیم‌گیری؛ محدودکننده و جهت‌دهنده رفتار
امنیت	امنیت سرزمینی و مادی؛ بازدارندگی	امنیت مادی + امنیت هویتی و معنوی؛ استقلال فرهنگی
واحد تحلیل	دولت-ملت	دولت-ملت + امت اسلامی به عنوان واحد معنوی-تاریخی
روش مواجهه با قدرت‌های بزرگ	موازنه قوا، سازگاری برای بقا	مقاومت در برابر سلطه + دیپلماسی عقلائی
تصور انسان	انسان قدرت‌طلب و سودمحور	انسان دارای مسئولیت اخلاقی و الهی
انعطاف‌پذیری تاکتیکی	مبتنی بر هزینه-فایده مادی	مبتنی بر منصحت، تقیه، و حفظ اصول الهی
پایداری در بحران‌ها	بر اساس هزینه‌سنجی قدرت مادی	بر اساس ایمان و مقاومت حتی در شرایط دشوار
نقش رهبری سیاسی	رهبر سیاسی پاسدار منافع ملی	ولی‌فقیه؛ پاسدار ارزش‌های الهی و منافع ملی + تشخیص منصحت امت
نگاه به نظم بین‌الملل	نظم آنارشیک و رقابتی	نظم عادلانه؛ سلطه‌محور که باید اصلاح را در برابر آن مقاومت شود
هدف نهایی سیاست خارجی	بقا و افزایش قدرت نسبی	بقا و افزایش قدرت + رسالت تمدنی برای عدالت جهانی بر پایه توحید